

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Веселин Панов Лулански

Висше училище по сигурност и икономика

Относно: конкурс за професор (двама) в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки; по *професионално направление 3.7 „Администрация и управление“ (Здравен мениджмънт)* при Висше училище по сигурност и икономика.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на УНЦ „Икономика и управление“ на ВУСИ, и обнародван в Държавен вестник, брой 99/13.12.2022 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса като вътрешен рецензент съгласно Заповед № 92/27.02.2023 г. на Ректора на ВУСИ.

2. Информация за кандидатите в конкурса

За участие в конкурса, в рамките на спазения законоустановен срок, документи са подали двама кандидати: доц. д-р Маджид Наджи Кадим, и доц.д-р Невен Йорданов Енчев Фон Голденбург.

Настоящата рецензия е за доц.д-р Маджид Наджи Кадим.

- ***Кратка биографична справка.***
  - Доц. д-р Маджид Кадим е роден през 1960 г. в гр. Бабилон, Ирак.
  - Доц. д-р Кадим придобива ОКС „Магистър“ по специалност „Медицина“ в Медицински Университет - Пловдив през 1988 г.
  - Придобива диплома за специалността „Урология“ от Висш Медицински Институт - София през 1995 г.
  - Участва в множество курсове и симпозиуми в страната и чужбина в областта на урологията, хирургията, онкологията, оперативната урология и гинекология, ехографската диагностика, мъжкото здраве

и други: 1989 г. - до момента.

- Защи́тава образователна и научна степен „доктор” по урология в Медицински университет - Пловдив (Медицински Факултет) през 2015 г., с тема на докторската дисертация „Клинични, диагностични и хирургични аспекти на уротелиалните карциноми на горните пикочни пътища“.
- Придобива ОКС „магистър“ по обществено здраве в Медицински Университет - Пловдив през 2018 г.
- През 2019 г. е избран и заема академичната длъжност „доцент“ по „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (Здравен Мениджмънт) при Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив (Факултет по икономика и управление).
- Владее на професионално ниво английски, арабски и руски езици.
- ***Заемани професионални длъжности до момента:***
  - Доц. д-р Кадим специализира „Урология“ в Катедра по урология в Медицински университет - Пловдив в периода 1989 - 1994 г, след което работи като специалист - уролог в УМБАЛ „Свети Георги“ ЕАД - Пловдив.
  - Главен асистент по урология и обща медицина към Медицински университет - Пловдив (с преподаване на английски език) 2015 г. - до момента.
  - Началник клиника по урология към УМБАЛ „Свети Георги“ ЕАД - Пловдив от 2021 г. - до момента.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

Кандидатът представя за рецензиране **39 научни труда** в пълен обем.

Всички представени трудове са **публикувани след заемане на академичната длъжност „доцент“**, и не са били част от конкурса за „доцент“.

Представените 39 научни трудове покриват напълно критериите на чл. 29 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“, поради което настоящата рецензия е изградена основно върху тях.

3.1.1. Общ брой научни разработки:

- публикации в български периодични медицински списания - 34 броя, с общ обем от 234 страници;
- публикации в международни периодични медицински списания - 1 брой, с общ обем от 5 страници
- монографии - 2 броя, с общ обем 255 страници;
- учебници - 2 броя, с общ обем 228 страници.

Общият обем на трудовете които се приемат като предмет на рецензиране (39 броя) възлиза на 722 страници.

Представените трудове са в научни издания с научно рецензиране, и по тематична насоченост се явяват продължение на научните интереси и специализация на кандидата в областта на здравния мениджмънт, количествените методи в здравеопазването, урологията и общата медицина.

3.1.2. Общ брой цитирания:

- 27 броя.

Всички представени цитати са в съвременни български научни издания с научно рецензиране, научни конференции с научно рецензиране, и монографични трудове.

3.1.3. Авторство:

- първи автор - 8 броя, от които самостоятелен автор - 4 броя;
- втори автор - 31 броя;
- трети автор и последващ автор - 0 броя.

За всички колективни публикации е представена справка за разделителни протоколи с индивидуалните приноси на всеки член на авторския колектив.

Всички представени публикации са в съвременни български научни издания с научно рецензиране, част от националния референтен списък при НАЦИД.

3.1.4. Участия в международни научни проекти:

➤ 1брой.

Експертно участие в проект "Nutrition for the elderly - cross-sectoral approach for training and coaching" по Erasmus + Strategic Partnership.

3.1.5. Изпълнение на количествените показатели за заемане на длъжността „професор“:

Съгласно изискванията на чл. 2б, ал. 2, 3 от ЗРАСРБ и чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ кандидатът е представил справка по образец - приложение към чл. 1а, ал. 1 от ППЗРАСРБ - за минималните изисквани точки по групи показатели за академичната длъжност „професор“ по чл. 60, ал. 3 от ППЗРАСРБ, от която е видно, че **научните му публикации, цитирания и проектни участия надхвърлят с 85 точки минималните изисквания (550 точки) в област 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.7 Администрация и управление, като надхвърлят и определените минимални точки по различните групи показатели.**

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

Научните трудове на кандидата се отличават с несъмнена **социална значимост, актуалност и степен на новост в представените теми** от областта на управлението на сектор здравеопазване и обща медицина. Публикациите на доц. Кадим са **мултидисциплинарни** (здравен мениджмънт, урология, обща медицина), което му позволява да използва различни методи и подходи в търсенето на ефективни решения по изследваните теми, и да извършва мета синтез на научното познание и емпиричен материал от различни области. **Съгласно изискванията всички представени публикации са реферирани, а монографиите рецензирани от утвърдени специалисти в съответната научна област.**

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Въпреки че нямам преки впечатления от преподавателската дейност на кандидата, като Декан на УНЦ „Икономика и управление“ в рамките на който се реализира магистърска програма по „Здравен мениджмънт“ съм убеден, че учебният процес като съдържание и специализация би покрил най-високи стандарти за качество с включването на хабилитирани преподаватели с богат професионален опит и компетенции. Като

основания за това убеждение служат стойностната публикационна активност на кандидата, неговия професионален авторитет и отговорност, както и водените от доц. Кадим дисциплини до момента - Количествени методи в здравния мениджмънт, Лидерство и управление на различията, Управление на човешките ресурси в здравеопазването във ВУАРР и ВУСИ, както и преподаваните на български и английски език дисциплини в областта на урологията и общата медицина при Медицински университет - Пловдив.

Кандидатът е успял да **разработи собствени учебници** за водените от него предмети, в частност визирам представените и за целите на конкурса 2 броя учебници по здравен мениджмънт - „Лидерство и управление на различията“, и „Количествени методи в здравния мениджмънт“. Те разглеждат въпросите на **лидерството, ефективността и качеството в работата на медицинските служители, използването на количествени модели за управление в сектор здравеопазване** и други. Учебниците са фокусирани върху решаване на **практически въпроси**, като съдържат прагматични източници и включват **тестова част** за самоподготовка на студентите.

Академичният профил и управленските компетенции на кандидата напълно съответстват на научната специалност и на допълнителната конкретизация на конкурса.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

5.1. Основни направления в изследователската дейност.

Основните изследвания в научната работа на кандидата са в две основни тематични полета: 1/ **здравен мениджмънт** (оценка, превенция и разработване на ефективни стратегии за управление на конфликти в медицинските колективи, управление на човешките ресурси в здравеопазването, управление на здравните организации, здравна политика); и 2/ **практически и управленски аспекти на клиничната медицина** (създаване на алгоритми за управление и лечение на уринарната инконтиненция, управленски и социални аспекти в профилактиката и лечението на урологични и гинекологични заболявания, онкоурология, съвременни методи в диагностиката и лечението на урологични заболявания и други).

5.2. *Обобщение на получените научни и приложни резултати.*

Основните научни и приложни резултати на кандидата биха могли да се обобщят в няколко групи:

- **Методология** (провеждане на правилно изпълнено многогодишно изследване (анкетен метод, статистически методи за обработка на информацията) и анализ водещ до оригинални предложения за реформи в здравеопазването, като предлага въвеждане на нови концепции за поетапна промяна и подобрене на съществуващите в момента нормативи);
- **Използвани първични данни и избор на социално значим обект на изследване** (връзките добро управление - комфортна и обогатяваща работна среда на медицинския персонал - качество на медицинската услуга са представени като устойчив модел на развитие на здравния мениджмънт);
- **Анализ** (безспорен професионализъм в представените алгоритми и решения от областта на урологията и общата медицина, и дидактически подходящи, аналитично издържани и необходими учебници в областта на здравния мениджмънт);
- **Изводи и препоръки** (предложени са редица оригинални решения с **ясен тематичен профил**, както следва: по въпросите за **управлението и профилактиката на урологичните заболявания** [публикации номера 3,4,8,9,10,11,13,14,15,16,17,18,34,35]; по въпросите на **икономическия избор в клиничното лечение на урологични заболявания** [1,2,5,6,7,12,19]; по въпросите на **семейното планиране и демографията** [6,9]; **аксиални проблеми в гинекологията, бременността и прекъснатата бременност, и икономическата демография** [18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33]).

5.3. *Оценка на монографиите като обект на рецензиране.*

Кандидатът е представил за рецензия две монографии - „**Превенцията на конфликти в медицинския колектив. Ефективно средство за управление в здравеопазването**“, и „**Управление на медицинското поведение при уринарна инконтиненция**“.

В монографичния труд „**Превенцията на конфликти в медицинския колектив. Ефективно средство за управление в здравеопазването**“ е извършен задълбочен анализ на факторите водещи до конфликти на здравния персонал, влошено качество на медицинската услуга и смяна на

работното място, както и принципите за ефективно управление на колективи в здравеопазването.

- Разгледани в дълбочина и подходящо интерпретирани са основни въпроси на **поведенческият икономикс**, като организационно поведение, управление на екипи, мотивационни теории, връзката мотивация - ефективност на дейността и други.
- Представени са анализирани и обобщени резултати от **самостоятелно проведено и правилно проектирано и изпълнено три-годишно статистическо проучване**.
- Изследвана е **ролята на комуникацията върху конфликтите на работното място**. Посочени и измерени са най-честите причини за недобра комуникация в медицинските колективи (несходство в характерите, недобро заплащане на труда и разлики в заплащането на труда, лоша материална база, лошо управление negliжиращо работната комуникация, и т.н.), както и възможните мерки за подобряване на комуникацията в колектива (провеждане на повече тим-билдинг мероприятия, подобряване на материалната база, смяна на ръководството, повишаване на заплащането и т.н.). Налага се изводът, че **доброто познаване на факторите водещи до конфликт в медицинските екипи предопределя изборът ефективните методи за предотвратяване и справяне с конфликта в медицинските организации**.
- Изведени са обосновани заключения, че конфликтите в медицинския колектив се преодоляват с **въвеждането на комплекс от модерни управленски подходи като ефективно средство за управление в здравеопазването**. В тази връзка авторът предлага спешно като стандарт в превенцията на конфликти да се въведе **работата с психолог в колектива**.

В монографичния труд „**Управление на медицинското поведение при уринарна инконтиненция**“ доц. Кадим фокусира авторските си изследвания върху решаването на клиничните, диагностичните и хирургичните проблеми свързани с уринарната инконтиненция.

- Направен е подробен, подреден и разбираем преглед на естеството на явлението уринарна инконтиненция: същност, история, диагностика, видове лечение, резултати, с **позоваване на върховите актуални постижения на световната практика**.
- Предложен е **авторски алгоритъм за управление на поведението на клиницистите при този тип заболявания**. Несъмнено авторът установява честота на проблема и неговото овладяване в своята

богата практика в Клиниката по урология на УМБАЛ “Свети Георги” ЕАД.

- Застъпена и обоснована е тезата, че не следва да се прилагат оперативни подходи преди изцяло да бъдат изчерпани възможностите за **консервативно лечение на уринарната инконтиненция**.
- Доц. Кадим аргументира **системно приложение на предложени диагностичен и терапевтичен алгоритми**, което ще позволи постигането на много по-добри лечебни резултати.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните интереси и научно-практическите изследвания на доц. Кадим са **задълбочени и оригинални**, обогатяващи управленската и медицинска практики. Между тях с особена важност биха могли да се открият следните приноси, които надграждат и обобщават посоченото в т. 5.3:

- **Обобщени и доразвити са управленски теории** в областта на здравния мениджмънт и управлението на човешките ресурси в здравеопазването, в посока търсене на решения за подобряване на ефективността на здравната система (от страна на търсенето - качествена, компетентна, и достъпна здравна услуга; от страна на предлагането - комфортни и възнаграждаващи условия на полагане на здравни грижи и професионално развитие; от страна на принципала - висока обществена полезност и целесъобразност на разходите за здраве и здравни политики).
- **Безспорен практически потенциал** на представените алгоритми за профилактика и лечение в онкоурологията и гинекологията; разглежданите въпроси на икономическия избор на лечение; и не на последно място изключително важната тема за семейното планиране, и в частност за медицинските, морални и духовни въпроси свързани с прекъснатата бременност.
- Дефинирани са **подходи и нови решения за подобряване на ефективността на здравната система** по отношение на нейната **организационна, ресурсна (включително и особено човешките ресурси) и икономическа устойчивост**.
- Представени са **управленски модели за икономическо управление на здравния сектор** базирано на използването на количествени методи, с коректно посочване на техните предимства и недостатъци, както и **съвременни учебни пособия по управление на човешките ресурси в здравеопазването с дидактическа насоченост**.

Всеки един от посочените приноси намирам за самостоятелен, лично постижение на кандидата, с коректно позоваване и без нарушаване на авторски права на други изследователи.

7. Критични бележки и препоръки

Рецензентът не намира за необходимо да посочва критични бележки по представените за рецензиране научни трудове на кандидата, защото същите биха били несъществени и с фрагментарен характер. Въпреки това, към научната продукция биха могли да се отправят някои обобщени препоръки без оценъчен или критичен характер, свързани по-скоро с възможности за допълнително усъвършенстване на бъдещата научна работа на кандидата:

- **Професионалното владение на няколко работни езика на кандидата и достъпът му до оригинална научна литература го поставя в привилегировано и задължаващо положение да се възползва от възможностите си за по-активна международна публикационна и проектна дейности и участия;**
- **Включване на сравнителни изследвания и здравно-профилактични схеми от водещи световни практики,** които да позволят обобщаването на единен потребителски календар с честота и видове профилактични прегледи и изследвания, време и място на провеждане, цени, стойности и показатели, планиране и възможност на здравната система да поеме и обслужи тази препоръчителна профилактика, като условие за подобряване на здравния мениджмънт в страната;
- **Кандидатът би могъл да представи още по-пълно издание на учебник по количествени методи в здравеопазването,** който да бъде на разположение както на студентите по мениджмънт в здравеопазването, така и на студентите по обща медицина, който да съдържа и тематични учебни казуси от националната и световна медицинска и управленска практики.

8. Заключение

В резултат на представената количествена оценка за публикационната дейност, и на представената качествена оценка за научно-практическа стойност на публикациите на доц.д-р Маджид Кадим, като взимам под внимание неговата цялостна научна, изследователска, експертна и управленска дейности, които го представят като сериозен учен и лекар с богат практически опит и теоретична култура съм убеден, че той напълно притежава

необходимите качества, способности, авторитет, богата практика и експертиза в областта на конкурса, поради което давам своята положителна оценка за избирането му на академичната длъжност „Професор” в ПН 3.7 „Администрация и управление“ (Здравен мениджмънт).

Препоръчвам и на останалите членове на Специализираното научно жури по конкурса да гласуват положително и да изберат доц. д-р Маджид Кадим на академична длъжност „Професор” по ПН 3.7 „Администрация и управление“ (Здравен мениджмънт) към Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив.

21.03.2023 г.
Пловдив

Подпис: .....

доц. д-р Веселин Панов Лулански